

Seară omagială

cirii procesului de integrare a învățămîntului artistic cu viața social-culturală. În al doilea rînd, o asemenea manifestare contribuie prin consistența și consecvența ei la dezvoltarea activității de educație muzicală a publicului larg în cadrul Festivalului național al muncii și creației, „Cîntarea României“.

Ca și edițiile precedente, „Vacanțele muzicale“ — 1984 s-au desfășurat în două secțiuni aparent distincte, în esență însă virtual intersanjabile: 1) festivalul muzical propriu-zis; 2) cursurile de măiestrie muzicală.

Programul festivalului a fost susținut eminentemente de studenți și cadre didactice din conservatorul ieșean, Timp de 12 zile (29 iunie — 10 iulie), publicul local a beneficiat de prezența în concerte sau recitaluri a orchestrei de cameră (dirijată de această dată de studenții: Ion Dobrinescu, Leonard Dumitriu și Cristian Rudolf) și a coralei „Cantores Amicitiae“ ale Conservatorului „George Enescu“, precum și a interpreților (în ordinea aparițiilor): Alina Pavalache (pian), Costinel Florică — o speranță întru diminuarea penuriei de violonceliști cu adevărat valoroși — acompaniat de Tatiana Moroșanu, Octavian Cristea (oboi), Florin Melinte și Liviu Bocșan (clarinet), Eremia Breșneti (fagot), Gheorghe Asavei (corn), Dieter Rell (bariton) — confirmant al seriozității și competenței școlii de canto ieșene —, Dumitru Sîpcu (clarinet) — într-o inspirată seară de muzică ieșeană contemporană —, Daniel Manasi (vioară), acompaniat la pian de Gabriela Marcovici, Manuela Potopencu (soprană) și Gabriela Calotă (pian), Constantin Tălmăciu (flaut) și Lucia Popa (pian), Cezara Băncescu (pian), Luminița Ivanașcu (vioară) și Tatiana Botezatu (pian).

Cursurile de măiestrie muzicală au fost conduse, ca de obicei, de Ștefan Niculescu, același distins pedagog, om cu o permanentă și intensă existență culturală care de 13 ani vine la Piatra Neamț în ideea deplină și responsabilă a formării tinerelor generații de compozitori și muzicologi. Interesul cu care au fost urmărite (și întreținute) seminariile dedicate principiilor acusticii moderne, sintetizorului polifonic „Korg polysix“ ori audițiilor critice de muzică repetitivă și regresivă (fuga înapoi cum o definește generic dar elocvent *Maestrul*) exprimă oportunitatea prezenței lui Ștefan Niculescu în cadrul „Vacanțelor muzicale“, actualitatea demersurilor sale. Domeniului creației muzicale i s-a circumscris și concertul studenților compozitori: Roxana Hașegan și Leonard Dumitriu (clasa Vasile Spătăreanu), George Balint (clasa Ștefan Niculescu). Stăpînind în bună măsură tehnicile mai vechi sau mai noi de compoziție, aflați într-o emergență sporită — față de intîlnirile anterioare — a talentului creator, tinerii autori ne-au inoculat curiozitatea unor viitoare intîlniri artistice. Poate chiar la ediția a XIV-a a „Vacanțelor muzicale“.

Liviu DANCEANU

„Zilelor școlii constănțene“, aflate la cea de-a treia ediție li s-a asociat un eveniment omagial, organizat de Cenaclul muzical „Ioan D. Chirescu“: sărbătorirea a șase decenii de viață ale compozitorului Dragoș Alexandrescu, conferențiar la catedra de Teorie-Solfegiu-Dictat a Conservatorului din București, președinte al Cenaclului „Ioan D. Chirescu“ din Constanța, muzician care s-a implicat cu pasiune și responsabilitate în viața culturală a orașului său natal.

Au luat cuvîntul colegi de la Conservator și foști studenți care au întregit imaginea artistică a celui omagiat. Profesorul Costin Antonescu — director al Centrului județean de îndrumare a creației populare și a mișcării artistice de masă —, compozitorii Ștefan Niculescu și Dan Buciu, lectorul universitar Alexandru Popescu-Mihăiești, profesorul Dem. Diaconescu (secretar al Cenaclului muzical) și autoarea acestor rînduri au subliniat aspecte ale personalității sărbătoritului, reliefînd simbioza dintre teoretician și compozitor, dintre cercetător și creator. S-a insistat asupra valorii cursului său de teoria muzicii, caracterizat prin spiritul științific al analizei, prin rigoarea informației. Vorbitorii au evidențiat de asemenea latura componistică mai puțin cunoscută, deși nu mai puțin demnă de atenție. S-a subliniat preferința compozitorului pentru atmosfera modală, arhaică a folclorului dobrogean prin apelul la modurile cu trepte puține, procedeu confirmat în urma interpretării *Nonetului* său, lucrare structurată pe arhetipuri modale, un adevărat „poem al prepentatonicelor“.

Vorbitorii au subliniat calitatea de dascăl a lui Dragoș Alexandrescu, prestanța, calmul, seninătatea pe care i-o înlesnește firea și i-o aprobă competența. Din rîndul oratorilor, foștii studenți au amintit prezența sa calmă, încurajatoare alături de cei ce tindeau să *cunoască*, avînd permanent în fața ochilor exemplul unei modestii erudite.

Încheiată cu un concert în cadrul căruia au participat formații corale, orchestrale, de cameră, grupuri vocale, soliști instrumentiști etc. și al căruia repertoriu a cuprins în special lucrări purtînd semnătura celui sărbătorit, seara omagială Dragoș Alexandrescu s-a înscris în amintirea publicului, ca un eveniment de seamă al vieții muzicale constănțene.

Miră BĂLAN

Repertoriul discografic Electrecord

Ne propunem instituirea unei rubrici pe care o dorim permanentă — fie numai din motivul că Electrecordul lucrează cu „foc continuu“ — și care să permită discofililor accesarea la un catalog ge-

neral din care să absenteze doar aspectul extra-muzical (literatura, de pildă), să propună opțiuni prin afectarea unui spațiu suplimentar discurilor-eveniment. (E drept că de la bun început ne asumăm o responsabilitate sporită față de reprezentarea și consemnarea fenomenului componistic românesc). Prin urmare, demersul nostru se motivează atât prin funcția lui compulsivă și acreditoare cât și prin funcția valorizatoare, evaluatoare (cea din urmă survenind din actul electiv, inevitabil marcat de infiltrații subiective). Cel mai dificil lucru este, acum la început de drum, tragerea liniei de la care se va lua startul. Și pentru că, oricum demarcația va fi arbitrară, vom inaugura serialul nostru cu anul discografic 1983. (Aceasta, pentru că să avem totuși posibilitatea unor recuperări dar și pentru ca să facilităm apropierea demersului de prezent, singurul timp în care se poate proba legitimitatea unei cronici). Așa dar, vom deschide seria repertoriului de noi discuri Electrecord cu cele lansate în trimestrul I, 1983. ST—ECE 02103 este un L.P. care se circumscrie intențiilor meritorii ale casei noastre de discuri întru restaurarea creației pionierilor muzicii românești, în scopul valorificării moștenirii culturale pe care o deținem și de care trebuie să dispunem. Muzica recuperată aparține, de această dată, lui Eduard Caudella: *Dochia*, baladă pentru orchestră, poemul *Amintiri din Carpați* și opera *Petru Rareș* (fragmente); restituirile sînt făcute (în ordinea aferentă enumerării titlurilor) de orchestra simfonică a Filarmonicii din Sibiu, dirijor Petre Sbârcea, a Filarmonicii „Moldova” din Iași, dirijor George Vintilă și de ansamblul Operei din Iași, dirijor Traian Mihăilescu, soliști Ion Iorgulescu, Ion Prisăcaru și Gheorghe Bădulescu. O nouă simfonie de Wilhelm Berger — *a XIII-a* „Simfonia solemnă” — este imprimată pe discul ST-ECE 02104; monumentalitatea lucrării rezidă (ca în majoritatea opusurilor compozitorului) din vocația evidentă pentru arhitecturi sonore spectaculoase, pentru gestul amplu, Wilhelm Berger fiind, înainte de toate, un constructor de forme generoase, monolite totodată, în ciuda impresiei de continuă disertație și de accentuată stufozitate pe care o degajă. Faptul devine relevant în interpretarea oferită de orchestra simfonică a Filarmonicii „Banatul” din Timișoara condusă de Remus Georgescu, muzician care, iată, apare în programul discografic al acestei perioade și în calitate de compozitor. Discul ce îi este dedicat (ST-ECE 02107) are gravat pe șanțurile sale oratoriul *Cîntare străbunilor* pentru soliști, recitatori, cor și orchestră. Iar interpreții (puteau fi oare alții?) sînt tot cei timișoreni. Deci aceași orchestră, același dirijor (în persoana compozitorului) cărora li se adaugă corul Filarmonicii „Banatul”, dirijor Diodor Nicoară și soliștii Virginia Maou, Ioana Mogoș, Larisa State Mureșan, Victor Adillo Cimbru. O performanță deosebită realizează Electrecordul prin editarea discurilor de autor (ST-ECE 02105) semnat de Myriam Marbe incluzînd *Concertul pentru clavecin și 8 instrumentiști* (interpret Adrian Tomescu și un ansamblu instrumental dirijat de Anatol Vieru) — lucrare ce aproximează o sonată în care două teme se identifică cu două tipuri structurale opozabile: coralul — *giusto* și recitativul — *rubato* —, *Serenata pentru orchestră* (interpretată

de orchestra simfonică a Filarmonicii „G. Dima” din Brașov, dirijor I. Ionescu-Galați) — ce se ordonează în valuri sonore purtătoare de elemente apercceptive prin care se manipulează favorabil experiența cognitivă a ascultătorului —, și *Timpul regăsit* — lucrare (interpretată de formația „Consortium violae”, careia i-a fost, de altfel, dedicată) unde ethosul muzical rezultă din dihotomia existentă între melodiile originare (aparținînd „Școlii de la Putna”) și forma lor sublimată. Un alt disc de aur (ST-ECE 02106) ne propune Tiberiu Olah. El cuprinde lucrări cvasi-inedite — *Timpul memoriei* pentru două piane și ansamblu instrumental (Dan Grigore, Alexandrina Zorleanu și ansamblul condus de Emil Simon), *Invocații II* („Musica Nova”), *Spațiu și ritm* pentru percuție (Iosif Fodor, Gabi Teodorescu, Dumitru Florea, dirijor Iosif Conta) —, și o reeditare — *Sonata pentru clarinet solo* (Aurelian Octav Popa). Doi compozitori, două atitudini componistice complementare, opuse chiar, sînt semnalmentele discului cu indicativul ST-ECE 02108. Pe de o parte Șerban Nichifor și „fuga sa înapoi” (ca să folosim sintagma lui Ștefan Niculescu) caracteristică operei *Domnișoara Christina*, după Mircea Eliade din care memoria discului reține câteva fragmente, pe de altă parte Călin Ioachimescu și explorările sale din cîmpul armonicelor naturale (*Oratio II* pentru suflători, percuție și mediu electronic) or credința într-o „mouth-music” de filiație folcloric-tradițională (*Descintec* pentru voci, corzi și percuție). Interpreții acestui disc sînt Valeria Gagealov — recitatoare, Sevastița Lipoczi — flaut, Șerban Nichifor — sintetizator, respectiv ansamblul „Omnia”, dirijor Marin Soare. Creația universală este reprezentată printr-o serie de apariții discografice de certă profesionalitate a interpretării și fidelitate a redării: *Cvartetetele de coarde op. 76, nr. 1, și nr. 2* de Joseph Haydn (ST-ECE 02109) restituite de cvartetul „Voces” din Iași, ciclul de lieduri *Frumoasa morărită* de Franz Schubert (ST-ECE 02110) — interpret pe baritonul Ionel Pantea și pianistul Ferdinand Weiss —, *Simfonia I* de Robert Schumann (ST-ECE 02112) avîndu-i ca protagoniști, din nou, pe dirijorul Remus Georgescu și orchestra filarmonicii timișorene. Serafim Antropov propune un disc (ST-ECE 02111) alcătuit din opuri destinate violoncelului semnate de Bach, Musorgski, Cui, Buicliu, Pașcanu. Cîteva dublu L.P.-uri continuă seria înregistrărilor integrale a creației lui Chopin (de data aceasta *Concertele pentru pian nr. I și II și Scherzo nr. 2, op. 31*, solist Dan Atanasiu — ST-ECE 02113 și ST-ECE 02114) sau Rossini (din care, iată, au apărut *Sonatele pentru orchestră de coarde* în interpretarea orchestrei de cameră a Filarmonicii din Brașov, dirijor I. Ionescu-Galați — ST-ECE 02113 și ST-ECE 02114). Cîteva lucrări simfonice în tălmăcirea lui Antonin. Ciolen sînt imprimate pe dublul album ST-ECE 0551 și ST-ECE 0554; este vorba despre *Simfonia a IV-a* de Ceikovski și *Simfonia I* de Brahms în care dirijorul se află la pupitrul Filarmonicii din Cluj-Napoca. Muzica de operă este larg reprezentată prin discurile consacrate unor prestigioși soliști ai scenelor noastre lirice: Mariana Cioromila (ST-ECE 02117), Corneliu Fănățeanu (ST-ECE 02118), Iulia Buciuceanu (ST-ECE 02119), și deasemeni, printr-un disc conținînd coruri celebre din opere (ST-ECE

02120). Și pentru că am ajuns la muzica corală să menționăm setul de discuri (ST-EXE 02121, 02122, 02123, 02124, 02125) dedicat cîntecului patriotic, ca, de altfel și cele două discuri purtînd genericul „Mesaj de pace din Carpați“ (ST-EXE 02101, 02102). „Formații corale feroviare“ (ST-EXE 02127) și „Cîntec drag“ (ST-EXE 02128) sînt, de asemenea, discuri pe care Electrecordul le oferă iubitorilor muzicii corale. În continuare vom trece în revistă repertoriul discurilor de muzică ușoară lansate în perioada la care ne referim : „Melodii '82“ (ST-EDE 02137, 02138, 02139, 02140), „Cîntecul nostru“ — un disc avîndu-i ca interpreți pe Dorina Drăghici și Nicu Stoescu (ST-EDE 02141), „Iubesc tangoul“ (ST-EDE 02142), „Speranță și vis“ — cantautor Mihai Constantinescu (ST-EDE 02148), cărora li se alătură „Happy harmonica“ — un disc cu muzică de divertisment interpretată la acordeon de Nicolae Florian (ST-EDE 02147). În sfîrșit, muzica populară este prezentă într-un număr important de înregistrări. Seria discurilor destinate folclorului naționalităților conlocuitoare este continuată printr-un L.P. cu muzică populară de dans maghiară (ST-EPE 02168). Un cuvînt favorabil pentru inițiativa Electrecordului de a restaura comorile folclorului muzical românesc cel mai autentic, inițiativă care se confundă, în ultimă instanță cu un necesar act de teaurizare. O nouă concretizare a acestui demers este discul dedicat tarafului tradițional din Bucovina (ST-EPE 0264).

Liviu DANCEANU

DE PESTE HOTARE

40 de ani de creație muzicală socialistă

Diversitatea de genuri, numărul mare de autori, fondul remarcabil de resurse muzicale, amplitudinea tematică, legătura cu ascultătorii realizată pe căi diferite, dar în principiu adusă invariabil la zi și posibilitățile crescînde de receptare ale aceluiași public, acestea sînt trăsături de bază ale culturii muzicale bulgare contemporane. Și toate acestea se fac remarcate încă de la început. La cîteva zile doar de la victoria asupra fascismului, începe să cunoască înflorirea un nou gen muzical în muzica bulgară, cîntecul de masă, iar genuri foarte puțin abordate pînă atunci — oratoriul, cantata, se fac remarcate în practica muzicală; chiar și în cadrul unui gen bine determinat încep să se afirme cu forță creatoare compozitorii; în concerte instrumentale care au cunoscut o mare dezvoltare sau în concerte pentru diferite instrumente; dar tot în acest timp apar și genuri noi, cum sînt simfonia concertantă, concertul pentru orchestră și altele. Iar cîntecul de masă, prin esența sa creația cea mai democratică a eliberării, s-a dezvoltat, de la marșul de luptă inițial, în direcții diferite: a devenit cîntec liric, al țărănimii, umoristic... Totodată și sub aspect tehnic și structural — după

elementele sau principiile de constituire — se poate distinge o poartă larg deschisă spre noi și interesante fenomene în muzica contemporană (de exemplu simfonismul cameral sau interacțiunea între forme și genuri).

Dar ceea ce a caracterizat în cea mai mare măsură creația în primii ani ai eliberării, lăsîndu-și amprenta sa trainică a fost conținutul eroic, de luptă. Acesta a fost o necesitate a timpului, care s-a impus compozitorilor la cererea marelui conducător al maselor, care a fost Gheorghe Dimitrov: „reflectarea în noile creații muzicale a luptei eroice a maselor împotriva fascismului înainte de 9 septembrie precum și a avîntului creator din timpurile noastre în toate domeniile vieții“.

Nu se poate spune că înainte de revoluția socială trecutul eroic sau unele momente deosebite de luptă, care cu greu au trecut dincolo de cenzură, nu au marcat imaginația creatoare a muzicianului bulgar. Dar după 9 septembrie 1944 noile condiții — noile cerințe ale timpului — au determinat un avînt bărbătesc, un adînc respect pentru cei care și-au jertfit viața pentru libertate. Iar viața de zi cu zi care exalta tradițiile revoluționare, consolidate prin soarta istorică a poporului bulgar, au determinat o tematică eroică, inspirată din actualitate. Ea a stăpînit conștiința creatoare a multor autori și, spre deosebire de metoda ușor cronicărească de pînă atunci, precum și de cea a începuturilor populare epice, ea a devenit acum un element dramatic activ. Iar limitele începuturilor de luptă revoluționară s-au lărgit: creatorii s-au inspirat din epopeea națională din aprilie 1876 împotriva jugului otoman și s-au avîntat și mai adînc în secole, pretutindeni unde strălucesc paginile de fapte vitejești.

Alt fapt de mare importanță care a influențat creația muzicală în primii ani de după revoluție a fost marele acces, pentru prima dată în istoria poporului bulgar, atît de categoric și nemijlocit al maselor largi populare la valorile artistice. De aici decurge și necesitatea accesibilității la mijloacele muzicale de exprimare, care accesibilitate nu se teme să accepte tradițiile din vremuri vechi, acele tradiții care să poată să contribuie integral la o muzică națională în conținut și socială în orientare. Cunoscută deja, de la primii pași ai artei profesionale de compoziție, apropierea de schemele existente, de formele și mijloacele de expresie și îmbinată cu noua tematică. Influența experienței acumulate în muzică în lumea întregă s-a exercitat uneori cu multă măiestrie, în stilul național muzical bulgar.

Stil care de mult timp devenise flacăra luptei național-democratice, iar după marea cotitură din viața socială, s-a impus cu adevărată demnitate.

Într-un astfel de moment reprezentativ pentru eroismul poporului bulgar și al omului în general s-a constituit și prima operă bulgară, care a fost prezentată pe scenă după 9 septembrie 1944, Momentul de Liubomir Pipkov, începută în condițiile luptei antifasciste și terminată în ajunul victoriei. Distingem aici legitățile esteticii de după revoluție, prin ideea eroului pozitiv, impusă cu deosebită claritate și prin concluzia optimistă a tragediei. Jaloanele